

він був автором значної кількості монографій, статей, документальних публікацій) Володимир Олександрович вкладав частину своєї душі. Дійсно подією не тільки особистого наукового життя Володимира Замлинського, але й святом на кафедрі була поява книги «Богдан Хмельницький», що вийшла друком у 1989 р. у Москві в серії «Жизнь замечательных людей». У цьому творі повною мірою розкрився не тільки талант Замлинського-історика, але й Замлинського-письменника, що привернуло увагу до його творчості не тільки фахівців, але й широкої читацької аудиторії. Ця книга з дарчим написом Володимира Олександровича була у той час для мене найкращим подарунком, який й сьогодні залишається прикрасою мого бібліотечного зібрання.

На початку 1990-х рр., коли я вже була аспіранткою професора Замлинського, він залучив мене до участі у підготовці двотомного видання «Історія України в особах». Володимир Олександрович був автором ідеї, ініціатором написання та керівником авторського колективу цієї книги. Другий том книги був готовий до друку, коли Володимир Олександрович пішов з життя, і великий авторський колектив у складі 45 осіб одногосно вирішив присвятити цю книгу світлій пам'яті Вченого.

Як науковий керівник Володимир Олександрович відіграв важливу роль у становленні мене як професійного історика та джерелознавця. Визначивши тему моєї кандидатської дисертації – «Журнал «Киевская старина» в громадському та науковому житті України (кінець XIX-початок XX ст.)», він спрямував мій науковий пошук, створив підґрунтя для подальшого наукового зростання. У нього завжди можна було отримати консультації та цінні поради. Особливе враження на мене справляли відвідання творчої лабораторії вченого – його кабінету, де містилася величезна бібліотека з книжковими полицями від підлоги до стелі. У родині Володимира Олександровича панували порядність, доброта, тактовність, інтелігентність, що створювало атмосферу взаєморозуміння і взаємоповаги. Теплі почуття залишили в моєму серці зустрічі та спілкування з найближчими людьми в житті Володимира Олександровича – його дружиною Наталією Іванівною і донькою Оленою.

Сталося так, що Володимир Олександрович, на жаль, перед-

часно пішов з життя. Залишилися нереалізованими численні ідеї, наукові плани, проекти. Однак, колишні колеги, друзі та учні вченого продовжують сьогодні втілювати їх у життя, вшановуючи світлу пам'ять Вчителя.

Володимир Гика

ВОЛОДИМИР ЗАМЛИНСЬКИЙ – АРХІВІСТ, НАУКОВЕЦЬ І ПРОСТО ЛЮДИНА

У цей рік серед багатьох ювілеїв відзначив би своє 70-ліття Володимир Олександрович Замлинський, якого, на превеликий жаль, сьогодні вже немає серед нас. Але з нами його добрі справи, вдячність людей, з якими він працював, яким він допоміг у становленні як спеціаліста і просто людини.

Свою трудову діяльність на Волині В.О.Замлинський розпочав у далекому 1957 році в одній із середніх шкіл м.Луцька, а вже з 1958 року на архівній ниві: спочатку працює начальником відділу загальних фондів обласного архіву, з травня 1960 року – завідувачим обласним партархівом.

Аналізуючи звітну документацію та документи обласного архіву за 1958-59 роки, усвідомлюєш, наскільки непростою і надзвичайно відповідальною роботою доводилося займатися невеликому колективу архіву в кількості 22 співробітників, серед яких був і Володимир Олександрович. Наведемо лише декілька сухих цифр, за якими криється велика праця. Лише протягом 1958 року опрацьовано 25 фондів на 10 тисяч одиниць зберігання, прийнято до архіву 37 фондів в обсязі 1291 од.зб. На той час, крім установ і організацій нашої області, архів поповнювався фондами, що надходили з Польщі, прибалтійських республік, деяких областей Російської Федерації, західних областей України, які теж потрібно

було привести до порядку. І все це лягало на плечі, перш за все, працівників загального відділу. Зашифровано 18,7 тисяч одиниць зберігання. Значна робота велась по створенню науково-довідкового апарату. Складено більше 2,2 тисяч алфавітних та тематичних карток, видано майже 2,5 тисяч довідок.

Займались також публікаторською діяльністю. Серед авторів підготовленої ілюстративної книги «Нариси історії міста Луцька» значиться і початківець на архівній ниві – начальник відділу загальних фондів В.О.Замлинський.

Переглядаючи протоколи методичних нарад за ці роки, привертає до себе увагу те, що практично на кожному її засіданні виступав Володимир Олександрович з конкретними пропозиціями, ідеями, думками чи це стосувалося обговорення робочої інструкції, чи класифікатора, підготовки путівника. І це не зважаючи на те, що досвід архівної роботи у нього був невеликий.

Вивчаючи матеріали колишнього партархіву, періоду коли його очолював В.О.Замлинський, особливо помітна результативність роботи колективу із трьох працівників. Як свідчить звіт за 1959-1965 рр., до партархіву прийнято 61,5 тисяч справ, а до цього в ньому зберігалось 75,9 тисяч од. зб. (створений був у 1946 році). Кількість справ, як бачимо, майже подвоїлась. Значна робота велась по збору спогадів, по науково-технічній обробці документів. Одночасно велась експертиза цінності документів, до знищення виділено 13,7 тисяч справ.

Завдяки наполегливості завідуючого, було вирішено питання про виділення додаткових площ для сховищ архіву, що було на той час надзвичайно важливо і актуально.

Не дивлячись на обмежений доступ до цієї категорії документів, 65 істориків працювало в архіві з метою написання докторських та кандидатських дисертацій.

Свідченням великої тяги до наукових знань є його робота на посаді завідуючого архіву та одночасне навчання в Московському історико-архівному інституті, який закінчив 1964 р.

Володимир Олександрович відзначався активною публікаторською діяльністю. Він регулярно виступав у періодичній пресі та по радіо. За його участю підготовлено і видано другий том збірни-

ка документів з історії Волині, де із 234 документів 224 вміщено вперше. В 1965 році ним була підготовлена і побачила світ монографія. А через рік, в 1966 році (через два роки після закінчення вузу), йому було присвоєно високе наукове звання – кандидата історичних наук.

Сьогодні з вдячністю користується плодами його праці нинішнє покоління архівістів Волині, а також наші відвідувачі, дослідники, краєзнавці, історики.

З великою теплотою згадують про шанованого В.О.Замлинського люди, яким поталанило з ним працювати. Ось, що про нього говорить Р.П.Пенцак, яка все своє життя пропрацювала на архівній ниві, нині на заслуженому відпочинку: «В.О.Замлинський до роботи відносився добросовісно і старанно, вникав у всі питання, швидко схоплював архівну справу, намагався бути всюди попереду».

Весь період роботи на посаді завідуючого партархівом з ним працювала Г.В.Колесник, яка з архівної установи пішла на пенсію, і ось що вона згадує про нього: «Людина дуже гарна, чуйна, уважна, багато працював з документами, часто публікувався, завжди намагався допомогти людям, працівникам: чи порадою, чи добрим словом. Ніколи не підвищував голос.»

Самі приємні спогади залишились в пам'яті головного хранителя обласного краєзнавчого музею Н.Ю.Пушкар – тоді студентки педінституту, яка завдячує «Володимиру Олександровичу за можливість працювати друкаркою в другій половині дня по закінченню навчання, що фінансове полегшувало моє навчання для рідних, допоміг обрати професію музейного працівника, яка стала професією мого життя, він рахувався з думкою людей, навіть друкарки. Людина добра, справедлива, доступна.»

Автор цих рядків познайомився з В.О.Замлинським вже тоді, коли Володимир Олександрович працював у м.Києві, і під час різного роду заходів до Головного архівного управління. При першій нашій зустрічі і згадці про Волинь його очі світилися, як мені видалося, особливо. Він з великою душевною теплотою згадував цей період своєї трудової діяльності, край, людей, з якими йому доводилось працювати.

- ДАВО. Звіт про виконання плану роботи за 1966-70 рр. Ф. П-597, оп.2, спр.96, ст.5-8.
- ДАВО. Довідка про стан та роботу партархіву за 1966 р. Ф. П-597, оп.2, спр.65, ст.3-4.

Юрій Сорока

ІСТОРІЯ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ У НАУКОВІЙ ТВОРЧОСТІ В.О.ЗАМЛИНСЬКОГО

Життєвий та науково-творчий шлях Володимира Олександровича Замлинського тісно пов'язаний з західноукраїнськими землями. Із більш як трьохсот його наукових, науково-пізнавальних, публіцистичних праць більша половина їх пов'язана із висвітленням історії краю.

Починаючи з 1958 року, коли В.Замлинського зараховано співробітником Волинського обласного державного архіву, в періодичній пресі з'являється серія його історико-краєзнавчих нарисів. Особливу увагу автор приділяє вивченню і популяризації творчості Тараса Шевченка, Івана Франка. Одна за одною в обласній газеті «Радянська Волинь», журналі «Україна» друкуються його статті «Шевченко і Західна Україна», «В єднанні з Тарасом», «Народно-песінні переробки творів Шевченка на Волині», «Історія однієї пісні».

Перлиною волинського краю називав Володимир Замлинський Лесю Українку, присвячуючи їй свої нариси, історико-літературні доробки. Ще з малку, підмічає він, лагідної вдачі й меткого розуму, Леся переймалася чарами довколишньої природи, народних приповідок, казок, легенд, переказів, мальовничих обрядових дійств. Від найраніших вражень на березі у таємничого озера в заповідному куточку волинського лісу й народилася фантаσμαгорія драми-феєрії «Лісова пісня».

В цей же час почала публікуватися серія його нарисів, в яких

Подальші наші зустрічі, хоч були не такими вже частими та тривалими в часі, але завжди щирими і приємними. Як на мене, він завжди з якимось трепетом згадував Волинь, її людей, яких знав, з якими працював. І по закінченню таких зустрічей, завжди виходив з якоюсь душевною легкістю, з бажанням до життя та праці.

Осмислюючи прожите, на превеликий жаль, приходиш до сумного висновку. Адже в житті якось так складається, що людям надзвичайної душевної щедрості, скромності, порядності, працьовитості на цьому світі відводиться досить малий проміжок для життя. І не дивно, що багатьом його планам і намірам не судилось бути реалізованими, втіленими у життя.

А тому святий обов'язок нас живущих, тих, хто знав його і мав щастя зустрічатись і спілкуватись з ним, – робити людям добро, життя оточуючих – легшим і щасливішим. Це, на мій погляд, найкраща данина пам'яті людини такого складу характеру і душі, яким був Володимир Олександрович Замлинський.

Архівні документи про життя та творчість В.Замлинського, що зберігаються в Державному Архіві Волинської області:

- Державний архів Волинської області (ДАВО). Методичні наради. Ф. Р-67, он. 6, спр.74, ст.28зв, 33, 41, 41зв.
- ДАВО. Звіт про роботу архіву за 1958 рік. Ф. Р-67, оп.6, спр.22, ст.9,14,15,18,19.
- ДАВО. Звіт Волинського обласного державного архіву за 1959р. Ф. Р-67, оп.6, спр.41, ст.5-9.
- 4 ДАВО. Переписка ГАУ МВС СРСР і АУ МВС УРСР по виробничій роботі за 1958р. Ф. Р-67, оп.6, спр.19, ст. 111-124.
- 5 ДАВО. Переписка ГАУ СРСР і АУ УРСР по виробничих питаннях за 1959р. Ф. Р-67, оп.2, спр.37, ст.97-130.
- 6 ДАВО. В.О.Замлинський (особова справа). Ф. П-1, оп.6, спр.310, ст.1-13.
- 7 ДАВО. Звіт про виконання семирічного плану 1959-65рр. Ф. П-597, оп.2, спр.58, ст.4-9.